

Vård- och omsorgsförvaltningen
Samuel Holm

Vård- och omsorgsnämnden

samuel.holm@enkoping.se

Svar på motion - arbetsskor till personalen (S)

Förslag till beslut

Förslag till nämnden

Vård- och omsorgsnämnden avstyrker motionen och skickar svaret till kommunstyrelsen.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 8 april 2024 att överlämna en motion till vård- och omsorgsnämnden för beredning. Motionen kommer från Linda Johansson (S).

Motionären föreslår att:

1. att personal inom vård och omsorg samt förskola förses med fria arbetsskor.
2. att införandet av arbetsskor på sikt planeras att gälla samtliga yrkeskategorier inom välfärden.

Motionären anför bland annat att "fotriktiga skor som avlastar kroppen och minimerar risken för arbetsskador är en stor kostnad för den enskilda medarbetaren, som ofta är alldeles för underbetald. Det kan resultera i onödiga knä-, rygg- och höftproblem samt arbetsskador vid halk- och fallolyckor. Anställda inom vård och omsorg behöver arbetsskor ur arbetsmiljöperspektiv men också för att jämställda förhållanden ska eftersträvas mellan kvinnor och män."

Vård- och omsorgsförvaltningens bedömning

Förvaltningen resonerar nedan om juridiska och ekonomiska förutsättningar i förhållande till motionens attsatser.

Juridiska förutsättningar

I 2 kap. 7 § arbetsmiljölagen (1977:1160) anges att om ett betryggande skydd mot ohälsa eller olycksfall inte kan uppnås på andra sätt, ska personlig skyddsutrustning användas. Skyddsutrustningen ska tillhandahållas av arbetsgivaren.

I redovisningen av ett regeringsuppdrag från 2022 skrev Arbetsmiljöverket att:

"Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:3) om användning av personlig skyddsutrustning ska arbetsgivaren tillhandahålla personlig skyddsutrustning (vilket innefattar skyddsskor), om det behövs för arbetet. Den personliga skyddsutrustningen ska tillhandahållas utan kostnad för arbetstagaren, vilket gäller oavsett yrkeskategori. Arbetsmiljöverket bedömer att skor som enbart ska reducera risken för belastningsskador vid stående och gående i nuläget inte omfattas av EU-lagstiftningens definition om personlig skyddsutrustning och användning av personlig skyddsutrustning. Personlig skyddsutrustning ska endast användas om risken inte kan undvikas eller begränsas tillräckligt mycket genom allmänna tekniska skyddsåtgärder eller arbetsorganisatoriska åtgärder. För de mansdominerade yrkesgrupperna snickare, murare och anläggningsarbetare ställs vid utförande av bygg- och anläggningsarbete krav på att skyddsskor med skyddståhätta och spiktrampskydd används, om det inte är uppenbart onödigt. För flera kvinnodominerade yrkesgrupper, såsom undersköterskor, tillhandahåller arbetsgivaren vanligtvis inte skyddsskor. Om det finns risk för exempelvis halka, ska dock skyddsskor tillhandahållas som skyddar mot detta."

I redovisningen framgår att forskningen visar att anpassade skor och skoinlägg till viss del kan minska risken för belastningsskador och hälsobesvär, men att riskminskningen är svår att mäta och att bättre skor inte verkar kunna undanröja riskerna helt. Arbetsmiljöverket konstaterade också i rapporten att "flera faktorer bidrar till risken och riskerna ska undanröjas genom i första hand generella och kollektiva åtgärder såsom hur arbetet är organiserat och utformningen av arbetslokaler. Arbetsmiljöverkets bedömning är dock att det inte är motiverat att lyfta fram en särskild reglering gällande arbetsskor som en enskild lösning för att förebygga risker för ohälsa orsakad av långvarigt stående och gående."

Ekonomiska förutsättningar

För att tillhandahålla arbetsskor för medarbetare kan kommunen göra på ett av två sätt. Antingen upphandlar kommunen arbetsskor eller erbjuder man ett bidrag bestående av en summa pengar till medarbetaren som den själv kan köpa arbetsskor för. Motionären anger inte vilket av dessa upplägg som förespråkas. I Skellefteå kommun beslutade man i slutet av 2023 att införa ett arbetsskobidrag på 1 000 kronor per år. Bidraget omfattar både tillsvidareanställda och vikarier. I Region Sörmland har man beslutat att upphandla arbetsskor och man verkar ha tagit höjd för en kostnad på 1500 kronor per par av arbetsskor. I Region Örebro avsatte man fem miljoner kronor för att ge cirka 7500 anställda arbetsskor, motsvarande 667 kronor per anställd.

Vård omsorgsförvaltningen i Enköpings kommun har i skrivande stund 1 211 tillsvidareanställda. Om man skulle följa Skellefteå kommuns modell med ett årligt bidrag på 1 000 kronor skulle det alltså kosta vård- och omsorgsnämnden cirka 1,2 miljoner kronor om året, om endast tillsvidareanställda omfattas. Om alla vikarier

också skulle erbjudas ett sådant bidrag skulle summan bli ungefär dubbelt så hög. Om bidraget är avsevärt lägre än 1 000 kronor riskerar kvaliteten på skorna att bli lidande.

Om man väljer att upphandla innebär det sannolikt inomhusskor samt 1-2 par utomhusskor (beroende på om man även upphandlar vinterskor eller inte) per person. Arbetsskor för utomhusbruk kostar cirka 1 200 kronor och inomhusskor kostar cirka 800 kronor och beräknas hålla i två år. Den årliga kostnaden vid upphandling skulle alltså bli minst motsvarande den för ett skobidrag. Dessutom är det sannolikt betydligt svårare att anpassa de upphandlade skorna till individuella behov än om varje medarbetare får ett bidrag och kan välja skor själv.

Denna motion har även överlämnats till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden för beredning. Förvaltningen delar utbildningsförvaltningens bedömning att upphandlade arbetsskor sannolikt skulle bli förmånsbeskattade samt att ett skobidrag skulle bli beskattat på samma sätt som lön.

De ekonomiska konsekvenserna av motionens andra attsats är svåra att beräkna eftersom man först behöver definiera exakt vilka yrken som ingår i "välfärden". Ingår, till exempel, administrativ personal? Sådant personal går och står sannolikt en betydligt mindre del av arbetsdagen än de personalgrupper som avses i motionens första attsats.

Slutsats

Det finns inget krav i lag eller föreskrift för arbetsgivaren att tillhandahålla arbetsskor som enbart ska minska risken för belastningsskador vid stående och gående. I det läge av ett stort budgetunderskott som vård- och omsorgsförvaltningen befinner sig i, är det inte optimalt att öka utgifterna för sådant som inte följer av någon författning.

Kerstin Giertha
Enhetschef
Enköpings kommun

Samuel Holm
Utvecklare
Enköpings kommun

**ENKÖPINGS
KOMMUN**

4 (4)

Kopia till:

[Klicka här för att ange text.](#)